

THEO ĐÁNH GIÁ CỦA PHÓ THỦ TƯỚNG HOÀNG TRUNG HẢI TẠI CUỘC HỌP KIỂM ĐIỂM TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG PHÁT ĐIỆN CẠNH TRANH VIỆT NAM MỚI ĐÂY, SAU HƠN 1 NĂM ĐI VÀO HOẠT ĐỘNG CHÍNH THỨC, THỊ TRƯỜNG PHÁT ĐIỆN CẠNH TRANH VIỆT NAM ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC NHỮNG KẾT QUẢ TÍCH CỰC. PHÓNG VIÊN TẠP CHÍ CÔNG THƯƠNG ĐÃ CÓ CUỘC TRAO ĐỔI VỚI ÔNG TRẦN ĐĂNG KHOA - TRƯỞNG BAN THỊ TRƯỜNG ĐIỆN CỦA TẬP ĐOÀN ĐIỆN LỰC VIỆT NAM (EVN).

Ông Trần Đăng Khoa

MỘT NĂM NHÌN LẠI

thị trường phát điện cạnh tranh hoạt động

• THÁI LINH (thực hiện)

PV: Xin ông cho biết kết quả sau một năm thực hiện thị trường phát điện cạnh tranh?

ÔNG TRẦN ĐĂNG KHOA: Thị trường phát điện cạnh tranh đã được vận hành theo đúng các quy định do Bộ Công Thương ban hành. Hệ thống công nghệ thông tin (CNTT) đã được đầu tư phục vụ vận hành thị trường điện hoạt động ổn định, đáp ứng được yêu cầu của thị trường và theo đúng thiết kế được phê duyệt. Hoạt động của thị trường điện đảm bảo liên tục ổn định, không phải can thiệp dừng hoạt động ngay cả trong thời gian cắt khí PM3, khí Nam Côn Sơn và các sự cố lớn gây tách lưới 500 kV. Mặc dù là một lĩnh vực mới tại Việt Nam, trong thời gian một năm vận hành vừa qua, EVN đảm bảo hệ thống điện vận hành an toàn, ổn định và cơ bản cung cấp đủ điện cho toàn bộ nền kinh tế và phục vụ đời sống của nhân dân. Các hoạt động của thị trường đã đi vào nề nếp theo đúng thời gian biểu quy định. Trong đó đội ngũ tham gia vận hành thị trường, quản lý vận hành hệ thống CNTT phục vụ thị trường, thanh toán đã từng bước trưởng thành sẵn sàng đảm nhận

các nhiệm vụ phức tạp hơn.

Mặc dù tính cạnh tranh trên thị trường điện (TTĐ) ở mức hạn chế nhưng công cụ giá trần TTĐ do ERAV phê duyệt ở mức độ hợp lý, đã góp phần đảm bảo chi phí mua điện trên TTĐ ở mức chấp nhận được cho người tiêu thụ cuối cùng và các kết quả đạt được trong năm đầu tiên vừa qua là rất quan trọng, tạo tiền đề cho việc thực hiện lộ trình phát triển TTĐ tại Việt Nam.

PV: Những thuận lợi, khó khăn và những mặt còn hạn chế khi triển khai công tác phát điện cạnh tranh là gì, thưa ông?

ÔNG TRẦN ĐĂNG KHOA: Sau một năm qua, chúng tôi đã có được những thuận lợi như: Việc hình thành và phát triển TTĐ tại Việt Nam thể hiện quyết tâm và ý chí chính trị cao của Đảng, Nhà nước và sự chỉ đạo chặt chẽ của Bộ Công Thương và Cục Điều tiết Điện lực, đây là những thuận lợi trong quá trình triển khai TTĐ tại Việt Nam.

Còn khó khăn và hạn chế, đó là việc từng bước đưa cạnh tranh vào khâu phát điện trong khi hoàn cảnh một số điều kiện tiên quyết chưa

Thị trường điện đã tăng tính công khai, minh bạch trong công tác huy động nguồn điện. Ảnh: T.M

được đáp ứng như: Nguồn cung trên TTĐ chưa được dồi dào như yêu cầu, đặc biệt là việc mất cân đối nguồn điện trong khu vực miền Nam; hệ thống truyền tải điện đang trong giai đoạn củng cố và phát triển, đặc biệt hiện tượng quá tải và nghẽn mạch diễn ra rất phổ biến trên lưới 500 kV, 220 kV, gây cản trở cho việc đưa cạnh tranh vào khâu phát điện và làm giảm tính minh bạch trên TTĐ. Chất lượng cung cấp điện cho đến người tiêu thụ cuối cùng chưa cao, cần được đầu tư và cải thiện. Kinh nghiệm các nước cho thấy, họ giải quyết tất cả các vấn đề này trước khi đưa cạnh tranh vào ngành Điện; cạnh tranh được đưa vào khâu phát điện, một khâu chi phí trung gian, trong đó đầu vào là năng lượng sơ cấp (như than, dầu, khí) và đầu ra là giá bán lẻ thì cả hai khâu này chưa được thị trường hóa một cách tương ứng, mặc dù đối với giá bán lẻ, Chính phủ đã có lộ trình nâng dần mức giá bán lẻ đến mức TTĐ vào năm 2015.

PV: Để tiến tới thị trường phát điện cạnh tranh hoàn hảo, cần có những giải pháp gì?

ÔNG TRẦN ĐĂNG KHOA:

Thực tế, trong lộ trình phát triển TTĐ tại Việt Nam ban hành tại Quyết định 26/2006/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 26/01/2006, hai giai đoạn phát triển đầu là thị trường phát điện cạnh tranh và thị trường bán buôn cạnh tranh, thì cạnh tranh chỉ xảy ra ở khâu phát điện - một khâu chiếm trên 70% tổng chi phí trong toàn bộ chuỗi sản xuất của ngành Điện. Do vậy, theo nghĩa là để tiến tới đưa cạnh tranh cao nhất vào khâu phát điện, thì đây là cả một lộ trình dài, vì vậy, giải pháp cần thiết là: Chỉ chuyển sang mức cạnh tranh cao hơn khi hoàn thành xong các điều kiện tiên quyết về nguồn cung trên TTĐ; thị trường năng lượng sơ cấp và giá bán lẻ được điều chỉnh ở mức tương ứng, hạ tầng CNTT và hệ thống SCADA/EMS phục vụ vận hành hệ thống và TTĐ đáp ứng các giai đoạn phát triển của TTĐ; hạ tầng lưới điện truyền tải được củng cố giảm thiểu nghẽn mạch trên hệ thống; hệ thống văn bản pháp lý được hoàn thiện trên cơ sở tổng kết và khắc phục các bất cập phát sinh

trong giai đoạn trước và nguồn nhân lực tham gia phát triển và vận hành TTĐ được đào tạo.

Một vấn đề trong thiết kế thị trường điện hiện nay đó là chỉ tập trung vào việc đưa cạnh tranh vào khâu phát điện - đối với các nhà máy điện đã đi vào vận hành. Trong bối cảnh yêu cầu tốc độ phát triển nguồn mới cao như hiện nay, thì tiềm năng giảm chi phí vận hành của các nhà máy điện đã được xây dựng ở mức hạn chế trong khi tiềm năng giảm chi phí đầu tư đối với đầu tư mới là rất quan trọng. Do vậy, nên có cơ chế đưa cạnh tranh vào khâu đầu tư, ví dụ, việc đấu thầu lựa chọn chủ đầu tư các dự án theo Tổng sơ đồ phát triển điện lực là một giải pháp nên được áp dụng.

PV: Thưa ông, muốn thực hiện các giải pháp đó, EVN có đề xuất, kiến nghị gì?

ÔNG TRẦN ĐĂNG KHOA: Để thực hiện được các giải pháp trên đây, trước mắt, EVN kiến nghị: Chính phủ tiếp tục lộ trình điều chỉnh giá bán lẻ theo cơ chế TTĐ, theo đó toàn bộ chi phí phát điện mua qua TTĐ phải được chuyển qua giá bán lẻ; Chính phủ sớm có cơ chế, chính sách đặc thù để triển khai đầu tư các công trình cấp bách cung cấp điện cho miền Nam và cả nước theo Nghị quyết phiên họp thường kỳ tháng 8/2013 của Chính phủ tại văn bản số 104/NQ-CP ngày 06/9/2013. Về dài hạn, việc rà soát, sửa đổi, bổ sung hệ thống văn bản liên quan đến thiết kế và vận hành TTĐ nên được làm thường xuyên cho phù hợp với mỗi giai đoạn phát triển của TTĐ.

PV: Xin trân trọng cảm ơn ông!